Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31948

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i, Türkçe ö?retmenlerinin ö?retim faaliyetlerinde ders kitaplar?na olan ba?l?l?k düzeylerini, bu ba?l?l???n alt?nda yatan motivasyonlar? ve k?s?tlay?c? faktörleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir psikometrik araçt?r. Ölçek, toplam 21 maddeden olu?an ve dört farkl? alt boyutu kapsayan çok faktörlü bir yap?ya sahiptir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmi?tir. Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? (**Cronbach's Alpha** > .98), ölçe?in güvenilirli?ini kan?tlarken; DFA sonuçlar?, dört faktörlü yap?n?n geçerli?ini ve model uyumunu do?rulam??t?r. Bu ölçek, e?itim ara?t?rmalar?nda ö?retmen davran??lar?n? ve materyal kullan?m al??kanl?klar?n? incelemek için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Türkçe ö?retmenleri, ders kitaplar?na ba?l?l?k, ö?retmen yeterlilikleri, **psikometri**, ölçek geli?tirme, e?itim bilimleri, materyal ba??ml?l???.

Yazarlar

Ahmet Tayfun Öztürk

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkçe ö?retmenlerinin ö?retim sürecinde ders kitaplar?n? ne ölçüde bir k?lavuz veya zorunluluk olarak alg?lad?klar?n? ve kulland?klar?n? belirlemektir. Bu araç, ö?retmenlerin ders kitaplar?na olan **ba?l?l?k** durumlar?n?n ard?ndaki pedagojik, idari ve ki?isel yeterlilik alg?lar?na dayal? faktörleri nicel olarak ortaya koymay? hedefler.

Elde edilen veriler, ders materyallerinin etkin kullan?m?, ö?retmenlerin mesleki geli?im ihtiyaçlar? ve ders kitaplar?n?n müfredat ile uyumu konular?nda politika yap?c?lara ve e?itim yöneticilerine önemli geri bildirimler sunmak üzere tasarlanm??t?r.

Yap?

Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i, ö?retmen ba?l?l???n? dört temel boyutta inceleyen çok faktörlü bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, ba?l?l?k durumunun basit bir kullan?m s?kl??? yerine, karma??k motivasyon kaynaklar?ndan olu?tu?unu varsayar. Bu alt boyutlar ?unlard?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

S?n?rl?l?klar: Ders kitab?n?n içeri?inden (örne?in metinlerin uzunlu?u) kaynaklanan ve ö?retmenin kitaba tam olarak ba?l? kalmas?n? engelleyen k?s?tlamalar.
Zorunluluklar/Kolayl?klar: Ö?retmenin idari yükünü azaltan (y?ll?k plan yapma kolayl??? gibi) veya zorunlu k?lan nedenlerle ortaya ç?kan ba?l?l?k.
Etkinlikler: Kitapta yer alan haz?r etkinliklerin (özellikle ö?renci çal??ma kitab?ndaki okuma etkinlikleri) kullan?m?na dayal? ba?l?l?k.
Ö?retmen Yeterlilikleri: Ö?retmenin kendi materyal haz?rlama becerilerindeki yetersizlik alg?s? nedeniyle kitaba ba??ml? kalma e?ilimi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, hem **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak titizlikle incelenmi?tir. AFA, ölçe?in dört alt boyuttan olu?an teorik yap?s?n? desteklemi?tir.

AFA sonucunda ortaya ç?kan bu dört faktörlü yap?n?n örneklemden elde edilen verilerle uyumunu test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, modelin iyi bir uyuma sahip oldu?unu ve belirlenen faktör yap?s?n?n do?ruland???n? göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in tasarlanan psikolojik yap?y? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?lk analizlerde, ölçe?in genel iç tutarl?l?k de?eri oldukça yüksek bir seviye olan .977 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in güvenilirli?inin ba?lang?çta güçlü oldu?unu göstermektedir.

Psikometrik iyile?tirmeler amac?yla gerçekle?tirilen analizler sonucunda, toplam alt? madde ölçekten ç?kar?lm??t?r. Bu düzenlemenin ard?ndan, ölçe?in nihai **güvenirlik** katsay?s? .981'e yükselmi?tir. Bu sonuç, Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i'nin mükemmel düzeyde yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, toplam 21 maddeden olu?an dört faktörlü bir yap?ya sahiptir. Bu yap?, ilk olarak **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmi? ve modelin istatistiksel olarak uygun oldu?u kan?tlanm??t?r. Faktörler ve bu faktörleri olu?turan maddelerin da??l?m? ?u ?ekildedir:

Zorunluluklar/Kolayl?klar: 11 madde (Örn: Y?ll?k ders plan? yapma yükünden kurtard??? için ders kitaplar?n? kullan?r?m.)
Etkinlikler: 16 madde (Örn: Ö?renci çal??ma kitab?ndaki okuma etkinliklerini ö?rencilere yapt?r?r?m.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ö?retmen Yeterlilikleri: 21 madde (Örn: Etkinlik haz?rlama sürecini bilmedi?imden ders kitaplar?na ba?l? kal?r?m.)
S?n?rl?l?klar: 1 madde (Örn: Kitaptaki metinler çok uzun oldu?u için ders kitaplar?na ba?l? kalmam.)

Bu faktör yap?s?, ö?retmenlerin ders kitab?na ba?l?l???n? tek bir skor yerine, farkl? pedagojik ve pratik etkenlerin birle?imi olarak ele almaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? özgün ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler (Türkçe Ö?retmenleri)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Profesyonel E?itimciler)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl???'na ba?l? okullarda görev yapan Türkçe ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirme kullan?lm??t?r:

Kesinlikle kat?lm?yorum
Kat?lm?yorum
Orta derecede kat?l?yorum
Kat?l?yorum
Tamamen kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Türkçe ö?retimi, ders kitab? ba??ml?l???, ö?retmen ba?l?l???, e?itim ara?t?rmalar?, Likert ölçe?i, materyal kullan?m?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Kurumsal E-posta Adresleri: Mevcut De?il

Yaz??ma Adresi: Ahmet Tayfun Öztürk (Gaziantep Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü,

ARABPSYCHOLOGY.COM

Gaziantep, 2019)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2019 y?l?nda Ahmet Tayfun Öztürk taraf?ndan Gaziantep Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi orijinal tez kayna??nda belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Öztürk, A. T. (2019). *Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Durumlar?* (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Tezin orijinal kayna??na Yüksekö?retim Kurulu Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: turkce-ogretmenlerinin-ders-kitaplarina-bagliliklari-olcegi-toad.pdf

Türkçe Ö?retmenlerinin Ders Kitaplar?na Ba?l?l?klar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

S?n?rl?l?klar (1m): Kitaptaki metinler çok uzun oldu?u için ders kitaplar?na ba?l? kalmam.
Zorunluluklar/Kolayl?klar (11m): Y?ll?k ders plan? yapma yükünden kurtard??? için ders kitaplar?n? kullan?r?m.
Etkinlikler (16m): Ö?renci çal??ma kitab?ndaki okuma etkinliklerini ö?rencilere yapt?r?r?m.
Ö?retmen Yeterlilikleri (21m): Etkinlik haz?rlama sürecini bilmedi?imden ders kitaplar?na ba?l? kal?r?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM